

Familie Te Baerts	Witveldweg 61	5961 ND Horst
Familie Botman	Witveldweg 72	
Familie Cornelissen	Witveldweg 94	
Familie Hagens	Witveldweg 66	
Familie Heetkamp	Witveldweg 90	
Familie Jansson	Witveldweg 70	
Familie Schreurs	Witveldweg 68	
Familie Van der Sterren	Witveldweg 84	
Familie Wetering	Witveldweg 78	

Het College van B&W van de Gemeente Horst aan de Maas
Afdeling Ruimte, Milieu & Economie
Postbus 6005
5960 AA Horst

Horst, 20 februari 2010

Betreft: Reactie op Notitie Reikwijdte en Detailniveau Plan-m.e.r. LOG Witveldweg

Projectnr.: 187019

Datum: 22 september 2009

Geachte heer M. Bouwmans,

Graag maken wij van de gelegenheid gebruik om onze zienswijze op het Plan-milieueffect-rapportage (Plan-m.e.r.) kenbaar te maken. Achtereenvolgens komen de verschillende punten aan bod zoals deze in het Plan-m.e.r. zijn behandeld.

1. *Benaming Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) misleidend*

Als eerste punt zouden wij willen aandragen dat de term Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) eigenlijk niets met landbouw te maken heeft gezien de bedrijven waarover gesproken wordt: Varkensbedrijf, Rundveebedrijf, Pluimveebedrijf of Nieuw Gemengd Bedrijf (NGB). Het LOG Witveldweg is een eufemisme voor Bio-IndustrieGebied, Vleesproductie Industrie Gebied of Intensieve Veeteelt Gebied . Het zou eerlijker zijn om van BIG, VIG of IVG Witveldweg te spreken.

2. *Opheldering vage termen*

Zoals bekend – en zoals ook in het Plan-m.e.r. vermeld - bestaat het NGB uit de uitbreiding van het bestaande varkensbedrijf gelegen in het LOG Witveldweg, de oprichting van een pluimveebedrijf en de realisatie van een installatie voor de vergisting en compostering van mest. Cijfermatig ziet het NGB er zo uit: 35 duizend varkens en 1,3 miljoen kippen. Ter vergelijking: de provincie Utrecht herbergt in zijn totaliteit ongeveer 300 duizend varkens en 1,8 miljoen kippen.

Nu is bij ons ook wel bekend dat een m.e.r.-procedure beoogt om vast te stellen wat de (mogelijke) gevolgen zijn voor de omgeving en daarbij voor ogen te krijgen welke eventuele negatieve effecten voor het milieu de voorgenomen activiteit(en) met zich meebrengen.

Aangezien de voorgenomen activiteiten ook directe gevolgen voor ons (in termen van woon- en leefkwaliteit) met zich meebrengen, is deze wezenlijke toetsing dan ook een procedure die wij met grote interesse volgen. Gezien het feit dat de procedure nog gestart dient te worden en de uitkomsten nog geenszins bekend zijn, kunnen wij (vanzelfsprekend) nog niet ingaan op de inhoud. U daarentegen echter ook niet.

Op pagina 14 van het Plan-m.e.r. wordt aangegeven dat voor LOG's geldt dat "de ruimtelijke concentratie van de intensieve veehouderij zowel bedrijfseconomisch als wat betreft omgevingskwaliteit duurzaam is."

Daarnaast zijn in de *Gebiedsvisie LOG Witveldweg 'Sturen op kwaliteit'* van 2008 uitgangspunten geformuleerd voor de in te plaatsen veehouderijen. Overigens worden deze uitgangspunten (o.a. door u) als *helder* beschouwd, wij delen daarentegen deze mening niet. Wij zouden eerder willen stellen dat deze "heldere uitgangspunten" uitblinken in vaagheid en onduidelijkheid.

Immers in punt 1 is vastgesteld dat in het LOG Witveldweg zich maximaal zes intensieve veehouderijen mogen vestigen teneinde het milieu niet te veel te belasten en de geurhinder binnen acceptabele grenzen te houden.

Hierbij viel ons al meteen twee zaken op. Allereerst, wat dient te worden verstaan onder "te veel"? Met andere woorden geenszins is duidelijk en verder ook niet uit de stukken op te maken wanneer gesproken kan worden van een situatie waarin het milieu *te veel* belast wordt. Daarnaast wordt vermeld dat de geurhinder binnen "acceptabele grenzen" dient te worden gehouden. Wederom blinkt de tekst uit in vaagheid door ook de term *acceptabele grenzen* niet verder toe te lichten. Men tast ten aanzien van deze twee elementen dus, vooralsnog, in het duister.

Ook in het laatste uitgangspunt ontkomt de tekst niet aan vaagheid en ernstige onduidelijkheid. Zo wordt gesproken over het feit dat het LOG ruimte biedt aan nieuwe intensieve veehouderijen die zich richten op innovatie en duurzaamheid.

Uit de gehele tekst blijkt sowieso dat er veel waarde wordt gehecht aan het begrip duurzaamheid, wat hieronder echter dient te worden verstaan is vooralsnog volstrekt onduidelijk.

Overigens zou ik op dit punt nog wel even door kunnen gaan, aangezien de tekst vol staat van dergelijke vage termen. Gemakshalve noem ik hier nog even "kwaliteit" (pagina 17 en 18). Wij zouden dan ook graag zien dat aangaande deze vage termen voor opheldering wordt gezorgd over wat hieronder dient te worden verstaan.

3. *Duurzaamheid NGB*

Zonder al te veel vooruit te willen lopen op de conclusies van de m.e.r.-procedure, stellen wij toch grote vraagtekens bij de duurzaamheid van het NGB. Het NGB kent namelijk een omvang die zijn gelijke in het gebied niet kent.

Sterker nog, ten tijde van het moment dat de initiatiefnemer van het NGB zijn plannen openbaar maakte kende deze in ieder geval qua omvang nergens in Nederland zijn gelijke. Het was namelijk indertijd het grootste initiatief van Nederland. Een bedrijf van een dergelijke grootte is naar onze mening per definitie niet duurzaam. Zeker als men in ogenschouw neemt dat Nederland met een gigantisch mestoverschot kampt. Het feit dat het NGB is voorzien van een mestverwerkingsinstallatie doet hieraan niets af. Vooral als men bedenkt dat in zijn geheel nog niet duidelijk is hoe deze gaat werken. Laat staan of dit überhaupt leidt tot een vermindering van de schadelijke effecten die een dergelijk megabedrijf met zich meeneemt. De hoeveelheid ammoniak, fijnstof en andere schadelijke gevolgen die een veebedrijf van een dergelijke omvang met zich meebrengt is gigantisch en allesbehalve verwaarloosbaar, maar bovenal toch zeker niet duurzaam. Wij gaan er dan ook van uit dat de gemeente dit zich in voldoende mate realiseert. En, zoals reeds eerder vermeld, wordt in het rapport herhaaldelijk het woord „duurzaamheid“ gebruikt, alsof dit een toverwoord is. Het is echter bekend, en dit wordt ook in het Blonk-rapport onderkend, dat de concentratie van de grote hoeveelheid dieren binnen het LOG Witveldweg ter plekke een toename in emissies van ammoniak, geur en fijnstof betekent.

Wij zouden graag in concreto te horen willen krijgen wat de gevolgen zijn van de vestiging van het NGB voor omwonenden in termen van volksgezondheid (ammoniak, MRSA-*risisco's* en fijnstof) en overlast (geluids- en stankoverlast). Hierbij zouden wij ook inzage en duidelijkheid willen hebben over de huidige situatie en of de huidige waarden de wettelijke normen niet reeds overschrijden.

Verder geeft de (al eerder aangehaalde) *Gebiedsvisie LOG Witveldweg* aan dat in het LOG (naast de 3 die reeds in dat gebied gevestigd zijn) nog maximaal 6 nieuwe intensieve veehouderijen (bij)komen. Wij zouden de gemeente willen vragen rekening te willen houden met de toename van vrachtverkeer en stankoverlast als gevolg van de vestiging en uitbreiding van andere bedrijven in het LOG Witveldweg.

Wij zouden gezien het voorgaande graag betreffende de duurzaamheid van het NGB nog enige opheldering willen hebben. Uiteraard kent het NGB enkele duurzamere ontwikkelingen in vergelijking met andere veehouderijen in Nederland. Echter, het positieve effect van een mestverwerkingsinstallatie vrijwel teniet gedaan door daar een bonus van 10.000 extra dierrechten voor varkens en 200.000 extra dierrechten voor kippen tegenover te stellen.

Hieraan zouden wij nog willen toevoegen dat niet alleen gekeken kan worden naar het LOG Witveldweg en haar nabije omgeving en de daarbij behorende voor- en nadelen tegen elkaar af te wegen (voor zover dit al wordt gedaan). Men dient dit, ondanks dat dit eerder is voorbehouden aan de landelijke politiek, ook in een breder perspectief te plaatsen. Immers, niemand ontkomt aan zijn of haar eigen verantwoordelijkheid voor ieders eigen handelingen en gedragingen. In 2003 merkte toenmalig Minister Veerman in Milieudefensie magazine namelijk al het volgende op: *“We importeren voer, we exporteren varkens en de rommel houden we hier. Dit systeem is vastgelopen.”*

Zo'n 70 to 80 procent van de varkensproductie wordt geëxporteerd. En Nederland heeft veel te weinig grond om het voer te verbouwen. Dit dient derhalve geïmporteerd te worden uit gebieden waar de grond wordt uitgeput, aan de andere kant blijven we hier in Nederland met een mestoverschot kampen. De situatie is sindsdien niet verbeterd en dreigt nu door de bouw golf aan veefabrieken¹ in heel Nederland zelfs te verergeren. Het is niet logisch om uitgerekend een klein en dichtbevolkt land, met weinig groene ruimte en relatief veel milieuvervuiling, te gebruiken voor het produceren van goedkoop vlees voor de export. Men kan veel zeggen over het landbouwbeleid in Nederland, maar duurzaamheid is een term die misplaatst is. De gemeente Horst aan de Maas vormt hierin helaas geen uitzondering.

4. Verkeersafwikkeling van LOG naar A73

In het Plan-m.e.r. staat tevens dat het uitgangspunt ten aanzien van de verkeersveiligheid in de Gebiedsvisie LOG Witveldweg in het *Verkeersadvies ontsluiting LOG Witveldweg (2009)* nader is uitgewerkt. Uiteraard brengen de beoogde ontwikkelingen in het LOG een toename van het (vracht)verkeer op de Witveldweg, de Losbaan en de Laagheide met zich mee. De nogal voorzichtige uitspraken hierover in het Plan-m.e.r. zijn dan ook geenszins op zijn plaats. Een ieder begrijpt dat de vestiging van een veebedrijf van een dergelijke grootte (een van de grootste van Nederland) een toename van het vrachtverkeer tot gevolg heeft. Daar de gemeente zich ook op dit punt in vaagheid omhult verwachten wij dan ook dat er vanuit de kant van de gemeente meer duidelijkheid wordt geschapen over deze gevolgen in concreto voor de bewoners aan de Witveldweg, respectievelijk de Losbaan en Laagheide. Met andere woorden: om hoeveel vrachtwagens spreken we hier en wat voor gevolgen heeft dit voor de leefbaarheid van omwonenden (lees: geluidsoverlast en luchtvervuiling)? Deze vraag heeft uiteraard betrekking op alle plannen (vestiging en/of uitbreiding) die met het LOG te maken hebben.

Daarnaast wordt er (op pagina 16 en 17) gesproken over het feit dat er twee mogelijkheden bestaan om de verkeersafwikkeling van het motorvoertuigenverkeer van en naar het LOG Witveldweg te ontsluiten. Uit het Plan-m.e.r. wordt echter vermeld dat de voorkeur uitgaat naar verkeersafwikkeling via de op-/afrit bij Horst (Witveldweg – Meldersloseweg – A73). Geenszins is duidelijk waarom juist voor deze mogelijkheid wordt gekozen in plaats van de ontsluiting via de andere kant van de Witveldweg (de kant van Grubbenvorst). Het lijkt erop dat het argument gestoeld is op de gedachte dat verkeersafwikkeling via die kant onwenselijk is.

Een argument om de verkeersafwikkeling niet over de Witveldweg in noordelijke richting af te wikkelen is het feit, dat het vrachtverkeer alle richtingen op gaat: Noord, Oost, Zuid en West, elk goed voor 25%. Om het verkeer eerst in noordelijke richting te dwingen – door een woongebied en langs de grote parkeerplaats van Interchalet (gevaarlijke situaties!) – is het veroozaken van 5 km extra voor 75% van het vrachtverkeer.

¹ Zo staan er op dit moment in heel Nederland 93 projecten aangaande veefabrieken op de planning, zie hiervoor o.a. <http://www.stopveefabrieken.nl/index.php/overzicht-veefabrieken>

Beter is een oprit zo dicht mogelijk bij het knooppunt Zaarderheiken, waar de keuze is uit Noord, Oost, Zuid en West. Afwikkeling over de Witveldweg in zuidelijke richting is gunstiger, omdat de oprit dan dichterbij het knooppunt Zaarderheiken ligt. Aan de Witveldweg in zuidelijke richting liggen bedrijven. De weg van Grubbenvorst naar Californie is geschikt voor vrachtverkeer.

Beter is een nieuwe ontsluitingsweg langs de A73 in zuidelijke richting naar de nieuwe bouwafrit Greenport Lane.

Ik kan u bij deze verzekeren dat verkeersafwikkeling van en naar het LOG Witveldweg vanwege de (mogelijke) vestiging van het NGB *per definitie* ongewenst is. Of dat nu linksom of rechtsom geschiedt. De gemeente stelt echter dat de verkeersafwikkeling via de richting Grubbenvorst onwenselijk is omdat deze wegen niet zijn ingericht om veel vrachtverkeer te verwerken. Dit argument blijkt toch geenszins hout te snijden als men hierbij overweegt dat als belangrijkste maatregel van het voorkeursscenario een *verbreding* (!) van de Witveldweg op de planning staat. Oftewel, ook de verkeersafwikkeling via de kant van Horst is eigenlijk ongeschikt. Echter, in de ogen van de gemeente is verkeersafwikkeling via deze kant niet ongewenst.

Doordat men middels deze argumentatie volledig in het luchtledige blijft hangen, neigt deze argumentatie toch veeleer naar willekeur dan naar een goed gefundeerd en helder onderbouwd standpunt. Naast het gegeven dat wij een dergelijke ontwikkeling ten eerste zouden betreuren, baart de manier waarop de gemeente haar plannen verantwoordt ons toch ook de nodige zorgen. Dit is niet het niveau wat men van een gemeente van een dergelijke omvang zou mogen verwachten.

5. Gevolgen voor woon- en leefkwaliteit

Wetenschappers hebben wel aangegeven dat door het houden van zoveel dieren op een plek er een grotere kans ontstaat op het uitbreken van besmettelijke dierziekten. Dat kan leiden tot massale ruiming op ongekende schaal. Om de ziektedruk te verminderen zal extra antibiotica moeten worden ingezet. Nu al leidt het overdadig gebruik van antibiotica in de varkenshouderij tot resistente bacteriën die gevaarlijk zijn voor de mens. Daarnaast verwacht het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)- zoals zij in haar rapport "Volksgezondheidsaspecten van veehouderij-megabedrijven in Nederland"² stelt - dat de omstandigheden in een veefabriek, een grote concentratie eenzijdig doorgefokte dieren in nauw contact met mensen, een ideale kraamkamer van dierziekten zijn die kunnen overspringen op de mens. De recente uitbraak van de Q-koorts heeft nog maar eens in de praktijk aangetoond dat deze onderzoeksresultaten op waarheid berusten en dat hetgeen waar men voor vreest geenszins een te verwaarlozen kans betreft. Echter, deze bedreiging voor de volksgezondheid is volgens het RIVM te verminderen wanneer aan de schaalvergroting extra voorwaarden worden gesteld. Hierbij moet men denken aan voldoende afstand tussen bedrijven, *geen combinatie van varkens en kippen op één locatie* en een minimaal gebruik van antibiotica.

² Zie RIVM Briefrapport 215011002. <http://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/215011002.html>.

Opmerkelijk is dat het RIVM als duidelijke extra voorwaarde voor de bescherming van de volksgezondheid stelt dat een combinatie van kippen en varkens op één locatie ongewenst is. Bekend is dat het NGB een dergelijke combinatie betreft. Nergens staat echter vermeld *waarom* deze combinatie in het LOG Witveldweg *wel* is toegestaan. Het is toch het zeer gewaardeerde en uiterst deskundige RIVM zelf die een dergelijke combinatie afraadt? Waarom de gemeente Horst aan de Maas hier tegenin gaat is echter volstrekt onduidelijk. Wij eisen dan ook dat er duidelijkheid wordt gecreëerd aangaande de verantwoording voor de (mogelijke) vestiging van het NGB in het LOG Witveldweg.

Daarnaast heeft het RIVM geconcludeerd dat er nog een behoorlijk hiaat is in de kennis over intensieve veehouderij en gezondheidsrisico's, vooral wat betreft de uitstoot van grotere bedrijven en concentraties van bedrijven. Bestaande onderzoeken zijn vooral gebaseerd op literatuur en er is maar weinig onderzoek uitgevoerd naar gezondheidsproblemen van omwonenden in relatie tot emissies van de intensieve veehouderij. In een brief aan de Tweede Kamer hebben de ministers Klink van VWS en minister Verburg van LNV dan ook aangegeven dat zij meer onderzoek zouden laten doen naar de gevolgen van megastallen voor de gezondheid van omwonenden.³ Dit onderzoek is nu gaande en de onderzoeksresultaten zijn nog niet bekend. Wat ons betreft zou het van een betere besluitvorming getuigen als de gemeente deze onderzoeksresultaten afwacht alvorens reeds over te gaan tot het uitvoeren van een m.e.r.-procedure, laat staan tot het daadwerkelijk afgeven van alle vereiste vergunningen die benodigd zijn voor de vestiging van het NGB op de desbetreffende locatie.

Dit geldt des te meer als men hierbij de onderzoeksresultaten in het rapport "Milieukundige en landschappelijke aspecten van megabedrijven in de intensieve veehouderij"⁴ van het Milieu- en Natuurplanbureau in ogenschouw neemt. Zij concludeert namelijk dat het ontstaan van megabedrijven in de intensieve veehouderij niet leidt tot meer aantasting van het milieu op nationale schaal. Milieunormen dwingen megaveehouders tot toepassing van luchtwassers, waardoor de nationale emissie zelfs licht zal dalen. Door het ontstaan van nieuwe bedrijven verdwijnen andere, in de buurt van natuurgebieden en woonkernen. In de naaste omgeving van nieuwe bedrijven nemen milieuhinder door geur en fijn stof, ammoniakdepositie op natuur en aantasting van het landschap *wel* toe.

In de naaste omgeving neemt het woon- en leefklimaat dus af, in welke mate hangt af van de omstandigheden per locatie. In ieder geval is duidelijk dat vestiging van het NGB in het LOG Witveldweg een negatief effect zal hebben op de leefbaarheid in dit gebied. Dit is, zeker gezien de ontwikkelingen in de laatste jaren, voor ons als omwonenden in ieder geval onaanvaardbaar. Hierbij noemen wij gemakshalve nog even in het kort onder andere (naast de aanwezigheid van een motorcross-terrein en Nederlands grootste bouw- en wooncentrum "Inter Chalet" aan de Witveldweg) de realisatie van de A73, vestiging van het kassengebied Californië, de komst van de Floriade, uitbreiding van de

³ Zie Kamerstukken op: <http://www.minvws.nl/kamerstukken/pg/2009/intensieve-veehouderij-en-gezondheidsrisicos.asp>.

⁴ Zie het rapport van het MNP op de website; een publicatie van 12 februari 2008: <http://www.pbl.nl/nl/publicaties/mnp/2008/MilieukundigeEnLandschappelijkeAspectenVanMegabedrijven.html>.

Veiling tot aan de woonkern in Grubbenvorst en de realisatie van het nieuwe logistieke gebied Trade Port Noord. Allen binnen 2 km afstand van de omwonenden van het LOG Witveldweg. Deze ontwikkelingen baren ons vanwege haar concentratie in een relatief klein gebied grote zorgen. Men kan zich afvragen hoeveel belasting een dergelijk klein gebied kan hebben. Over één ding bestaat echter geen twijfel: de omwonenden zullen hiervan het kind van de rekening worden. Wij voorzien dan ook, voorzover dit niet door eerdere ontwikkelingen reeds in grote mate is aangetast, een verdere achteruitgang van het woon- en leefklimaat aan de Witveldweg. De (mogelijke) komst van het NGB in combinatie met de geplande uitbreiding van varkensbedrijf Hagens zien wij dan ook met lede ogen tegemoet.

6. Conclusie

Vanwege al het voorgaande verwachten wij van de gemeente een deugdelijk en uitputtend onderzoek naar de effecten voor het milieu die recht doet aan de opoffering die de gemeente met de mogelijke komst van het NGB (en de uitbreiding van varkensbedrijf Hagens) van de omwonenden vraagt. Wij verwachten dat onduidelijkheden worden weggenomen en dat de gemeente antwoordt geeft op onze vragen en zich goed realiseert waar zij mee bezig is en wat zij van haar burgers vraagt. Dit geldt in het bijzonder voor de omwonenden van het LOG Witveldweg. De gemeente dient zich te realiseren dat er een keerzijde kleeft aan groei en ontwikkeling van een omvang zoals deze in Grubbenvorst plaatsvindt. Hierbij is het van het allergrootste belang dat de gemeente met de grootst mogelijke zorgvuldigheid te werk gaat. Dit is gezien de belasting op dit kleine gebied en de gevolgen voor omwonenden toch zeker een houding die van de gemeente mag worden gevergd. Wij hopen erop te kunnen vertrouwen dat u zich een dergelijke houding en werkwijze aanmeet.

Het gemeentebestuur van Horst aan de Maas streeft naar een hoogwaardige ontwikkeling van het gebied Witveld. Wij vrezen echter dat uw hoogwaardige ontwikkeling een verslechtering van de leefbaarheid voor omwonenden met zich meebrengt.

Met vriendelijke groet,

ook namens onze burens,

Paulus Botman

Berndt Botman